

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.13
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/3 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM la disciplina

„ETICA ȘI DEONTOLOGIA PROFESIONALĂ A JUDECĂTORULUI”

(candidați la funcția de judecător)

AUTOR:

Micu Victor,
*Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii,
Formator INJ*

_____ AVIZAT

Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Deontologia profesională este ramura dreptului care reglementează comportamentul judecătorilor atât în timpul exercitării îndatoririlor profesionale în cadrul instanței, cât și după orele de lucru, în timpul activităților extrajudiciare. Deontologia profesională de asemenea reglementează mecanismul sancțiunilor disciplinare impuse judecătorilor pentru încălcarea normelor deontologice profesionale. Dat fiind faptul că supremația legii poate exista doar într-un stat în care sistemul judecătoresc este independent, puternic și integru, judecătorii sunt obligați, în virtutea profesiei, să respecte normele deontologice corespunzătoare statutului lor înalt în societate. Aceasta, respectiv, va genera încrederea publicului precum că cauza lor va fi examinată imparțial și just în instanța de judecată.

Deontologia profesională a judecătorilor a devenit o disciplină foarte actuală în special după adoptarea Codurilor de Etică ale Judecătorului din Republica Moldova în 2000 și, mai recent, în 2012. Studiarea acestei discipline de către audienții Institutului Național al Justiției este esențială pentru cunoașterea de către aceștia a modului în care să trateze diverse situații și dileme etice în viitoarea activitate profesională de judecător.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- să definească conceptele de baza ale deontologiei judecătorului (independența, imparțialitatea, integritatea judecătorului ș.a.);
- să cunoască prevederile standardelor internaționale și naționale privind deontologia judecătorului și evoluția istorică a acestora;
- să cunoască tipul sancțiunilor disciplinare care pot fi impuse judecătorului pentru abateri disciplinare și mecanismul de sancționare;
- să interpreteze normele ce formează disciplina deontologia judecătorului.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să identifice încălcările disciplinare care pot fi comise de către judecători și să le definească prin prisma standardelor deontologice naționale;
- să elaboreze proiecte de acte ce țin de depistarea și documentarea faptelor pentru încălcările disciplinare comise în spețele propuse;
- să întocmească acțiuni disciplinare în care să elucideze variate încălcări comise de judecători;
- să stabilească legături între normele deontologiei judecătorului și normele de referință din actele normative care reglementează organizarea sistemului judecătoresc și activitatea judecătorului;
- să formuleze proiecte de hotărâri Colegiului de evaluare a performanțelor profesionale, a Colegiului disciplinar și hotărâri a CSM.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Etica și deontologia profesională a judecătorului	Nichifor Corochii	II	24	8	16	colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Introducere în etică și deontologie	1	0
2.	Standarde naționale privind etica judecătorilor	1	0
3.	Independența judecătorului	1	0
4.	Imparțialitatea judecătorului	0	2
5.	Exercitarea îndatoririlor profesionale de către judecători	1	2
6.	Promovarea supremației legii	1	1
7.	Onoarea și demnitatea profesiei de judecător	0	2
8.	Integritatea judecătorului	0	2
9.	Relațiile judecătorului cu avocații și procurorii	0	2
10.	Incompatibilități și interdicții pentru judecători	1	1
11.	Consiliul Superior al Magistraturii – mijloc de protejare a drepturilor judecătorilor	1	2
12.	Răspunderea și sancționarea judecătorilor	1	2
	TOTAL	8	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
<i>Tema 1. Introducere în etică și deontologie</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Conceptul deontologiei judecătorului: noțiune, obiect, trăsături caracteristice; - Istoricul apariției deontologiei judecătorului; - Evoluția deontologiei judecătorului în Republica Moldova; - Sarcinile deontologiei judecătorului; - Deontologia judecătorului – ramură autonomă în sistemul de drept al RM. 	Curs prelegere	Lectura surselor bibliografice
<i>Tema 2. Standarde internaționale și naționale privind etica judecătorilor</i>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Principiile deontologiei profesionale: noțiune, clasificare, caracteristici; - Izvoarele deontologiei judecătorului: noțiune, specific; - Standardele internaționale privind deontologia judecătorului: noțiune, clasificare; 	Curs prelegere	Lectura surselor bibliografice

<ul style="list-style-type: none"> - Standardele naționale privind deontologia judecătorului: noțiune, clasificare, caracteristici; - Mecanismul de sancționare a judecătorului pentru încălcările disciplinare: noțiuni generale, cadrul legislativ. 		
Tema 3. Independența judecătorului		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Principiul independenței judecătorului: noțiune, specific, interpretare; - Prevederile standardelor internaționale și naționale privind independența judecătorului; - Cadrul legislativ național privind independența judecătorului; - Soluționarea spețelor ce constituie sau pot constitui imixtiuni sau presiuni asupra independenței judecătorului. 	Curs prelegere	Lectura surselor bibliografice
Tema 4. Imparțialitatea judecătorului		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Principiul imparțialității judecătorului: noțiune, specific, interpretare; - Prevederile standardelor internaționale și naționale privind imparțialitatea judecătorului; - Cadrul legislativ și normativ național privind imparțialitatea judecătorului. - Soluționarea spețelor ce constituie sau pot constitui imixtiuni sau presiuni asupra imparțialității judecătorului. 	Seminar, Studiu de caz	Examinarea notelor informative, a dispozițiilor de intentare a procedurii disciplinare
Tema 5. Exercițarea îndatoririlor profesionale de către judecători		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Îndatoririle profesionale ale judecătorului: noțiune, specific, interpretare; - Prevederile standardelor internaționale privind îndatoririle profesionale ale judecătorului; - Cadrul legislativ și normativ național privind îndatoririle profesionale ale judecătorului; - Datoria judecătorului de a menține ordinea și solemnitatea în timpul ședințelor de judecată: noțiune, specific, interpretare; - Interzicerea comunicării judecătorului cu participanții la proces în afara ședinței de judecată: noțiune, specific, interpretare; - Comunicarea judecătorului cu presa și declarațiile publice ale judecătorului: noțiune, specific, interpretare. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Soluționarea spețelor ce constituie sau pot constitui încălcarea de către judecător a exercitării îndatoririlor profesionale. 	Curs prelegere, Seminar	Lectura surselor bibliografice

Tema 6. Promovarea supremației legii în activitatea judecătorului		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Principiul promovării supremației legii: noțiune, specific, interpretare; - Cadru legislativ și normativ național privind principiul promovării supremației legii; - Obligația judecătorului de a promova supremația legii în timpul activității sale profesionale și modalitățile prin care judecătorul trebuie să realizeze această obligație. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Soluționarea spețelor în care se poate pune problema încălcării principiului promovării supremației legii de către judecător. 	Curs prelegere, Seminar	Lectura surselor bibliografice
Tema 7. Onoarea și demnitatea profesiei de judecător		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Onoarea și demnitatea profesiei de judecător: noțiune, specific, interpretare. - Soluționarea spețelor în care se poate pune problema încălcării onoarei și demnității profesiei de judecător. 	Seminar Discuții în grup	Examinarea dosarelor disciplinare
Tema 8. Integritatea judecătorului		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Integritatea judecătorului: noțiune, specific, interpretare. - Soluționarea spețelor în care se poate pune problema încălcării integrității judecătorului. 	Seminar Test grilă	Examinarea dosarelor disciplinare
Tema 9. Relațiile judecătorului cu avocații și procurorii		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Relațiile judecătorului cu avocații și procurorii: noțiune, specific, interpretare; - Limitele relației personale a judecătorului cu avocații și procurorii: noțiune, specific, interpretare. - Soluționarea spețelor în care se poate pune problema încălcării de către judecător a relațiilor cu avocații și procurorii. 	Seminar	Examinarea notelor informative. Soluționarea petițiilor.
Tema 10. Incompatibilități și interdicții pentru judecători		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Incompatibilități și interdicții pentru judecători: noțiune, specific, interpretare; - Standarde naționale privind incompatibilitățile și interdicțiile impuse judecătorilor; - Restricțiile privind activitatea profesională și personală a judecătorilor: noțiune, specific, interpretare; - Restricții privind activitățile extrajudiciare ale 	Curs prelegere, Seminar, Studiu de caz	Lectura surselor bibliografice

<p> judecătorilor: noțiune, specific, interpretare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Restricțiile privind activitățile guvernamentale și civile ale judecătorului: noțiune, specific, interpretare; - Restricțiile privind activitățile financiare ale judecătorului: noțiune, specific, interpretare; <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Soluționarea spețelor în care se poate pune problema încălcării incompatibilităților și interdicțiilor impuse judecătorilor. 		
<p>Tema 11. Consiliul Superior al Magistraturii – mijloc de protejare a drepturilor judecătorilor</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii în privința garantării independenței judecătorilor și protejării drepturilor acestora: noțiune, specific, interpretare; <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Discuții cu membrii Consiliului Superior al Magistraturii privind cazuri reale când CSM s-a implicat în protejarea drepturilor judecătorilor. 	<p>Curs prelegere, Discuții în grup</p>	<p>Întocmirea proiectelor de acte: dispoziție disciplinară, referința, contestație, hotărâre Colegiului disciplinar</p>
<p>Tema 12. Răspunderea și sancționarea judecătorilor</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prevederi legislative și normative privind sancționarea judecătorilor pentru încălcări ale eticii profesionale: noțiune, specific, interpretare. - Principiile răspunderii penale a judecătorilor noțiune, specific, interpretare. - Principiile răspunderii patrimoniale a judecătorilor pentru erorile judiciare: noțiune, specific, interpretare. - Principiile răspunderii disciplinare a judecătorilor: noțiune, specific, interpretare; <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sancțiunile disciplinare și procedura aplicării sancțiunilor disciplinare noțiune, specific, interpretare. 	<p>Curs prelegere, Test grilă</p>	<p>Proiecte acte CSM și Colegiului de evaluare a performanțelor profesionale</p>

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin participarea audientului la discuții, întocmire de proiecte de acte, lucrări de control, testări.

Lucrare de control, sub formă de test, la temele:

- Exercițarea îndatoririlor profesionale de către judecători;
- Răspunderea și sancționarea judecătorilor.

B. Evaluarea finală se va efectua ca examen la finele semestrului prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectului actelor procesuale pe baza studierii dosarelor.

VIII. BIBLIOGRAFIE

1. Legea privind organizarea judecătorească.
2. Legea privind statutul judecătorului.
3. Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii.
4. Legea privind evaluarea performanțelor profesionale.
5. Legea privind colegiul disciplinar.
6. Codul de Etică al Judecătorului
7. Comentarii la Codul de Etică al Judecătorului.
8. Carta Universală a Judecătorului.
9. Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor.
10. Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului – principiile fundamentale privind independența judecătorilor.
11. Recomandarea nr.R (2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la independența, eficiența și rolul judecătorului.
12. Principiile de la Bangalore cu privire la deontologia judiciară.
13. Avizul nr.1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor.
14. Avizul nr.2 (2001) al Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), privind finanțarea și administrarea instanțelor, cu referire la eficiența sistemului judiciar și la art.6 al Convenției Europene privind Drepturile și Libertăților Fundamentale ale Omului.
15. Consiliul Europei și lupta împotriva corupției – Convenția penală privind corupți și raportul explicativ; Convenția civilă privind corupția și raportul explicativ.
16. Avizul nr.3 (2001) al Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE); extrase din Constituție, Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală;
17. Hotărâri CEDO.
18. Recomandările CCJE de la Vilnius 2011.